

PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ „ŻYJĘ W ZGODZIE Z PRZYRODĄ I OTOCZENIEM”

PRZEDSZKOLA SAMORZĄDOWEGO Nr 1 w TOMASZOWIE LUBELSKIM

„Ponieważ Ziemia opiekuje się nami, zaopiekujemy się Ziemią, utrzymując ją w czystości i szczęściu”

Wstęp

Świat przyrody – piękny, fascynujący i tajemniczy – częścią tego świata jest także człowiek. Świat ten dostarcza nam pozytywnych emocji, ciszy, wzruszenia, wzbudza zainteresowanie podziw i szacunek; świat odkryty, a jednak wciąż na nowo odkrywany.

Zatem w dobie gwałtownych zmian i szybkiego rozwoju cywilizacji coraz większego znaczenia nabierają pojęcia: ekologia, edukacja ekologiczna, ochrona środowiska. Człowiek od zarania dziejów, korzystając z bogactw naturalnych ziem, wyrządził jej wiele krzywd, które stanowią poważne zagrożenie równowagi biologicznej. Zanieczyszczone powietrze, woda, gleba, obumierające drzewa, ginące zwierzęta – „wołają o pomoc”. Ochrona środowiska przyrodniczego jest koniecznością. Problem ten dotyczy wszystkich mieszkańców naszej Ziemi.

Już od najwcześniejszych lat należy rozpocząć kształtowanie właściwej postawy człowieka wobec środowiska. Dziecko w wieku przedszkolnym wchodzi w aktywne relacje ze swoim społecznym i przyrodniczym środowiskiem, nawiązuje żywy i silny kontakt z przyrodą. Jest gotowe do jej poznawania i jej ochrony. Poznawanie przyrody, przeżywanie jej piękna i bogactwa, stwarzanie warunków bezpośredniego kontaktu z nią zapewnia dziecku biospołeczny rozwój. Dlatego należy dostarczać dziecku możliwości poznawania przyrody poprzez aktywny i bezpośredni kontakt z nią i jej zjawiskami. Dziecko powinno obserwować, badać, eksperymentować. Dzięki temu stosunek dziecka do obiektów przyrodniczych ekosystemów stanie się bardziej osobisty.

Edukacja z zakresu ochrony i kształtowania środowiska człowieka powinna więc stanowić składową część działalności opiekuńczo-rozwojowo-wychowawczo-dydaktycznej nauczyciela i rodziców. Ważne jest również to, aby poprzez konkretne działanie w środowisku i dla środowiska, dzięki swojej bezpośredniości, zadawaniu dorosłym „kłopotliwych, ekologicznych pytań”, wytykaniu sprawców zagrożeń, poznawaniu piękna swojego regionu – pobudzały do refleksji innych i zachęcały do działań na rzecz środowiska.

1. Charakterystyka programu.

Program edukacji ekologicznej „*Żyję w zgodzie z przyrodą i środowiskiem*” jest programem edukacji przedszkolnej. Zawarte w nim treści mogą być realizowane w dowolnej kolejności i modyfikowane przez nauczycieli, którzy zechcą wnieść do niego własne pomysły. Należy umożliwić dzieciom, na różnych poziomach, poszerzanie i pogłębianie wiadomości zgodnie z ich wzrastającymi możliwościami intelektualno-percepcyjnymi. Dobierać je w taki sposób, aby były ciekawe, pobudzały do myślenia, poszukiwania, a przede wszystkim do działania.

Program przeznaczony jest do realizacji we wszystkich grupach wiekowych dzieci w Przedszkolu Samorządowym Nr 1 w Tomaszowie Lubelskim, został opracowany w oparciu o Podstawę Programową Wychowania Przedszkolnego (Dz. U. 2000, Nr 2 - Rozporządzenie MEN z dnia 01.12.1999 r.). Realizacja programu będzie przebiegała przez cały rok kalendarzowy od stycznia do grudnia 2007 roku.

2. Założenia i cele programu edukacji ekologicznej w przedszkolu.

Edukacja dzieci przedszkolnych z zakresu ochrony i kształtowania środowiska człowieka to świadomie zamierzona, celowa, planowana, systematyczna i stopniowa działalność nauczyciela (rodziców, opiekunów) względem dzieci i przy ich pozytywnej motywacji i wielostronnej działalności.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

- Rozszerzenie zainteresowania przyrodą Roztocza
- Promowanie wśród rodziców, dzieci i młodzieży wiedzy ekologicznej
- Organizowanie obserwacji przyrodniczych, zabaw badawczych, eksperymentów
- Aktywność rodziców w życiu przedszkola przez włączenie się i udział w różnych formach oddziaływań proekologicznych
- Uświadomienie potrzeby ograniczania ilości śmieci poprzez stosowanie opakowań wielokrotnego użytku,
- Ochrona przyrody przed negatywną ingerencją człowieka (zaśmiecanie środowiska)

CELE OGÓLNE PROGRAMU:

- rozbudzenie potrzeby kontaktu z przyrodą
- uświadomienie znaczenia i piękna obiektów i zjawisk przyrodniczych
- uświadomienie odpowiedzialności za stan środowiska w najbliższym otoczeniu
- zaznajomienie z podstawowymi zasadami ochrony środowiska i rozumienie konieczności ich przestrzegania
- postrzeganie norm ekologicznych przez samych siebie i innych
- poznanie pojęcia „odpady”, źródła i rodzaje odpadów w środowisku lokalnym

CELE OPERACYJNE

dziecko

- dostrzega piękno przyrody,
- chętnie uczestniczy w bezpośrednich kontaktach i obserwacjach przyrodniczych,
- posiada podstawowe wiadomości o ekosystemach występujących w najbliższej okolicy,
- ma poczucie odpowiedzialności za stan najbliższego środowiska przyrodniczego,
- zna podstawowe zasady ochrony przyrody,
- zna przyczyny zanieczyszczenia lasów oraz sposoby zapobiegania tym zanieczyszczeniom

- wykazuje przyjazny stosunek do roślin i zwierząt,
- właściwie reaguje na niszczenie środowiska przez rówieśników,
- rozumie zależność człowieka od przyrody i przyrody od człowieka,
- preferuje aktywne formy wypoczynku na łonie przyrody,
- rozumie potrzebę segregacji i wtórnego wykorzystania niektórych odpadów

Tak sformułowane cele stwarzają warunki do kształtowania u dziecka postawy proekologicznej charakteryzującej się szeroką zdolnością percepcji wobec zjawisk przyrodniczych i społecznych oraz poczuciem więzi z przyrodą i ludźmi jako częścią biocenozy.

3. Procedury osiągnięcia celów.

METODY PRACY :

- metody podające (przyswajanie): opowiadanie, pogadanka, wiersze, piosenki,
- metody problemowe (odkrywanie): gry dydaktyczne, giełda pomysłów „Burza mózgów”, prace badawczo- rozwojowe, zajęcia terenowe, obserwacje, eksperymentowanie,
- metody aktywizujące (przeżywanie i działanie) : pedagogika zabawy, opowieści ruchowe, elementy dramy, ćwiczenia, gry dydaktyczne, zabawy intelektualne

FORMY PRACY:

- zabawa oraz inne formy działalności dzieci pozwalające na rozwijanie własnej inicjatywy,
- spacer , wycieczki,
- zajęcia organizowane przez nauczycielkę z całą grupą lub w małych zespołach,
- udział w akcjach organizowanych w przedszkolu,
- udział w konkursach, quizach, turniejach

4. Plan działania – treści edukacyjne

Nazwa działania :	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne	Co potrzebna do realizacji
Wycieczki na Siwa Dolinę i do lasu	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnienie Regulaminów wycieczek wycieczka rowerowa z rodzicami wycieczki piesze fotografowanie okazów przyrody obserwacja i zbieranie okazów przyrody Spotkanie z leśnikiem i obserwacja mrowiska dostrzeganie stanu zanieczyszczenia przez człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> dziecko zna środowisko leśne okolic Tomaszowa potrafi obserwować środowisko przyrodnicze rozumie potrzebę ochrony przyrody /nie niszczy przyrody, nie niszczy drzew, nie łamie gałęzi, nie niszczy owadów, nie krzyczy, nie śmieci/. 	wrzesień		aparat fotograficzny płyty CDRW oświadczenia rodziców harmonogram wycieczki
„Roztoczańskie okazy przyrody” -konkurs fotograficzny - galeria prac fotograficznych	<ul style="list-style-type: none"> regulamin konkursu z rodzicami powołanie komisji konkursowej protokół z rozstrzygnięcia konkursu wystawa prac pokonkursowych nagrodzenie laureatów 	<ul style="list-style-type: none"> dziecko zna roślinność i zwierzęta Roztocza i rozpoznaje je na fotografii 	wrzesień		nagrody /dyplomy, ramka na zdjęcia/ zdjęcia papier ksero tusze do drukarki długopisy
Siedlisko „Bociana białego”	<ul style="list-style-type: none"> wycieczka autokarowa do Majdanu Górnego i obserwacja gniazda bociana, wykonanie fotografii zdobycie wiadomości na temat migracji ptaków – spotkanie z ornitologiem 	<ul style="list-style-type: none"> dziecko potrafi rozpoznać gniazdo bociana zna niektóre ptaki odlatujące na zimę do ciepłych krajów, 	wrzesień		wynajem autokaru, aparat fotograficzny
„Bocian” – konkurs plastyczno techniczny	<ul style="list-style-type: none"> opracowanie regulaminu konkursu międzygrupowego, wystawa prac, nagrodzenie uczestników dyplomami dla grupy 	<ul style="list-style-type: none"> dziecko potrafi współpracować w przygotowaniu pracy plastyczno – technicznej, wie jak wygląda bocian 	wrzesień		materiały plastyczno techniczne, dyplomy
Akcja „Sprzątanie Świata”	<ul style="list-style-type: none"> spotkanie z ekologiem, - pogadanka na temat „<i>Jak możemy pomóc Ziemi?</i>” 	<ul style="list-style-type: none"> ma poczucie odpowiedzialności za stan 	wrzesień listopad		pojemniki na makulaturę,

	<ul style="list-style-type: none"> • porządkowanie terenu wokół przedszkola i w bliskiej okolicy • organizacja selekcji śmieci w przedszkolu – zbiórka makulatury 	najbliższego środowiska przyrodniczego			aparatus fotograficzny worki, rękawiczki jednorazowe
„Odpady – szukaj zysku z odzysku” – cykl zajęć	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie zajęć na temat; <ul style="list-style-type: none"> - „Dobre rady na złe odpady” - „Kto podpalił las?” - „Czy mój dom jest ekologiczny?” - „Sami robimy własny papier ekologiczny” - „Co mogą zrobić małe dzieci” 	<ul style="list-style-type: none"> • znajduje nowe zastosowanie dla różnych przedmiotów • rozumie potrzebę segregacji i wtórnego wykorzystania odpadów. 	październik		pomoce dydaktyczne, artykuły papiernicze
„Piekielko” – głązy i młody las sosnowy	<ul style="list-style-type: none"> • wycieczka autokarowa do rezerwatu przyrody • gromadzenie materiałów / fotografie, ilustracje, legenda / 	<ul style="list-style-type: none"> • dziecko posiada podstawowe wiadomości na temat pomników przyrody i rezerwatów przyrody, dostrzega ich piękno w środowisku. 	październik		Wynajem autokaru, aparat fotograficzny materiały papiernicze
„To warto zobaczyć” -albumy, zielniki grupowe	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzenie w grupach materiałów / ilustracje, fotografie/ • wykonanie albumu lub zielnika • wystawa opracowanych materiałów 	<ul style="list-style-type: none"> • dziecko potrafi współpracować w grupie • zna sposób wykonania albumu lub zielnika 	październik		blok techniczny, klej, nożyczki, literki samoprzylepne, koszulki
„Jesienne spotkania rodzinne” - pikniki z rodzicami	<ul style="list-style-type: none"> • włączenie rodziców do organizacji imprezy • gry i zabawy z rodzicami • zbieranie okazów przyrodniczych do kącika przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> • integracja grupy i rodziców, • czerpanie radości z rodzinnych spotkań, • potrafi wykorzystać dary przyrody do zabawy 	wrzesień, październik		szyszki, żołędzie, kasztany, liście itp
„Przyjaciel przyrody” – spotkanie z leśnikiem – quiz przyrodniczy	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie regulaminu i quizu • zorganizowanie spotkania • wręczenie odznaki „Przyjaciela przyrody” uczestnikom quizu 	<ul style="list-style-type: none"> • dziecko posiada wiedzę z zakresu ochrony przyrody 	październik		papier, odznaka

<p>„Bądź przyjacielem Ziemi” – marsz ekologiczny - bal przebierańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie transparentów z hasłami ekologicznymi w grupach, • przygotowanie przez rodziców strojów dla dzieci, wykonanych z jesiennych darów przyrody i surowców wtórnych, • przemarsz ulicami miasta • bal z wyborem Miss i Mister Ekologii 	<ul style="list-style-type: none"> • zna podstawowe zasady ochrony przyrody • chętnie uczestniczy we wspólnych zabawach • rodzice współpracują z przedszkolem 	<p>październik listopad</p>		<p>Materiały papiernicze, literki samoprzylepne</p>
<p>„Ziemia oczekuje pomocy” występ ekologiczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie występu z udziałem dzieci, rodziców i młodzieży szkolnej • wystawienie na „Apelu Jedynecki” 	<ul style="list-style-type: none"> • dziecko dostrzega zagrożenia ekologiczne 	<p>Październik listopad</p>		<p>akcesoria do dekoracji, stroje i rekwizyty</p>
<p>„Liga Ochrony Wróbelka Elemelka” - dokarmianie ptaków</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poznanie cyklu opowiadań „O Wróbelku Elemelku” • wykonanie karmników w grupach, urządzenie ptasiej stołówki w ogrodzie przedszkolnym, • gromadzenie karmy dla ptaków, • opracowanie statutu Ligi Ochrony Wróbelka Elemelka” 	<ul style="list-style-type: none"> • dziecko rozumie potrzebę dokarmiania ptaków, • rozpoznaje i nazywa niektóre ptaki zimujące u nas, zna ich pożywienie. 	<p>listopad</p>		<p>sklejka, klej stolarski, materiały dydaktyczne</p>
<p>„Wróbelek” – konkurs poetycki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie regulaminu konkursu dla dzieci z rodzicami, • wywieszenie prac na tablicy informacyjnej, • wyłonienie i nagrodzenie zwycięzców 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wspólnie z rodzicami ułożyć wiersz. 	<p>listopad</p>		<p>papier, dyplomy.</p>
<p>Raport ekologiczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • informowanie o konkursach, wycieczkach, spotkaniach , • opracowanie wyników przebiegu realizacji programu ekologicznego i umieszczenie na tablicy informacyjnej dla rodziców, oraz miesięczniku „Informator Jedynecki” • opracowywanie ciekawostek ekologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rodzice poznają aktualną pracę przedszkola, oraz osiągnięcia dzieci 	<p>wrzesień - październik</p>		<p>artykuły papiernicze</p>

5. Ewaluacja programu.

W ewaluacji uwzględnia się opinie wychowanków, rodziców, nauczycieli, pracowników, przedstawicieli organów prowadzących oraz sugestie nadzoru pedagogicznego.

Sposoby ewaluacji:

- analiza dokumentów, /protokoły konkursów i quizu ekologicznego, fotografie, karty pracy dzieci, zielniki, albumy, prace plastyczne – techniczne, wiadomości zamieszczone na tablicy informacyjnej dla rodziców , „Informator Jedynaczki”
- obserwacja dzieci w czasie zabaw i zajęć,
- zaangażowanie i udział w akcjach proekologicznych,
- zaangażowanie rodziców w przeprowadzonych zajęciach, konkursach, spotkaniach.
- ocena realizacji „ Programu Ekologicznego – „*Żyję w zgodzie z przyrodą i otoczeniem*” na Radzie Pedagogicznej.

6. Bibliografia

Program opracowany został na podstawie:

- Podstawy programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych; (zał. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 grudnia 1999 r.),
- Dymara B., Michałowski S., Wollman-Mazurkiewicz L Dziecko w świecie przyrody; Impuls, Kraków 2000,
- Elbanowska S. Przyroda nieożywiona w wychowaniu przedszkolnym; WSiP, Warszawa 1983,
- J. Frątczak, J. Frątczak, Ochrona i kształtowanie środowiska w edukacji dzieci przedszkolnych, LOP, Warszawa 1987;
- Frątczakowie E.J. Kąćik przyrody w wychowaniu przedszkolnym; WSiP, Warszawa 1991,
- Chauvel D.P. Środowisko w wychowaniu przedszkolnym; Wydawnictwo Cyklady, Warszawa 2000
- Janik E. Przyroda przeżywana i obserwowana z dziećmi przedszkolnymi ; WSiP, Warszawa 1980,
- G.Kawa, Edukacja ekologiczna dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym,WOM, Piła 1995;
- M. Kielar-Turska, Jak pomagać dziecku w poznawaniu świata, WSiP, Warszawa 1992;
- G. Kutylowska, Ekologia w przedszkolu, Didasko, Warszawa1996;
- F. Kwiatek, Kształtowanie prawidłowego myślenia na zajęciach przyrodniczych w przedszkolu;
- D. Sojda, Bądź mistrzem-przyjacielem czyli edukacja ekologiczna na wesoło, Ośrodek Edukacji Ekologicznej, Kraków 1993.